

Prieskum odhalil, že mnohé školy majú namiesto informatiky voľné hodiny a tým, čo tento predmet nejde, venujú nižšiu pozornosť

Voľné hodiny informatiky, znižovanie nárokov na pomalších študentov a študentky či dokonca ich oddelenie od štúdia a orientácia iba na tých, ktorým informatika ide. Aj takto vyzerá aktuálna výučba informatiky na stredných školách na Slovensku. Odhalil to kvalitatívny prieskum, ktorý na prelome rokov 2022 a 2023 pre organizáciu **Aj Ty v IT** realizovala s podporou spoločnosti **Slovak Telekom** agentúra **Krajinka**.

Cieľom tejto iniciatívy bolo zistiť, ako vnímajú stredoškoláčky IT a čo je príčinou ich nižšieho záujmu o toto odvetvie. Do hĺbkových skupinových rozhovorov sa zapojilo celkovo 56 dievčat a 8 chlapcov zo stredných škôl z celého Slovenska. Osem focusových skupín s respondentkami a respondentmi bolo vedených anonymne, pričom každá trvala od 90 do 120 minút.

Škola nemá pri IT vzdelávaní očakávaný význam

Prieskum odhalil konštatovanie, že stredoškoláčky a stredoškoláci sa o IT naučili viac v súkromí ako v škole. Respondentky uviedli, že **najväčšiu úlohu pri získavaní digitálnych zručností zohrávajú predovšetkým rodina, blízki ľudia, rovesnícke skupiny a ony samy samovzdelávaním**. Vzdelávanie v IT oblasti v škole, teda v rámci formálneho vzdelávania, skončilo celkovo v úzadí. Vyskytli sa pritom aj názory, že škola im neponúkla v tomto odbore takmer žiadnu podporu, alebo bola nedostatočná.

IT výučba je na mnohých školách provizórium. Nepodchytenie dievčat vysvetľuje, prečo chýbajú odborníčky

Stredoškolské dievčatá, ktoré rozhodovanie o budúcej kariére ešte len čaká, mali v rozhovoroch uviesť, aké konkrétne dôvody ich odrádzajú od záujmu o informatiku. Najväčšia časť respondentiek odpovedala, že **na škole bola informatika pomerne voľným predmetom bez dôrazu na výsledky**.

DÔVODY „ODPOJENIA“ SŠ ŠTUDENTIEK OD IT

„Voľné“ hodiny informatiky

Znižovanie nárokov na študentov/ky, ktorí sa IT nechcú venovať profesionálne a nechcú z IT ani maturovať

Nepochopenie učiva a úloh

Nízka hodinová dotácia informatiky

Vylúčenie z učenia a vytvorenie skupín, ktorým ide IT rýchlejšie a preto preberajú náročnejšie učivo

Tímová práca, v ktorej nedostali priestor na rozvíjanie individuálnych zručností a poznatkov, alebo učiteľstvo na takéto rozvíjanie rezignovalo

Sexistický prístup

Slabá technická infraštruktúra v škole

Medzi často uvádzanými príčinami bolo tiež **znižovanie nárokov na tých, čo nedeklarovali, že sa chcú IT venovať aj po škole alebo “nepochopili” učivo**, pričom učiteľstvo vymedzilo **konkrétne skupiny šikovných študentov a študentiek, ktorí napredovali rýchlejšie** a týmto “rýchlo napredujúcim IT-čkárom” potom venovali **špeciálnu pozornosť**. Na študentky a študentov mimo týchto skupín boli potom kladené výrazne nižšie nároky, čo finálne obmedzilo ich prístup k IT vzdelaniu.

Aktuálny trend však ukazuje, že digitálne zručnosti a základné technologické vedomosti sú dobrým predpokladom pre úspešný vstup na pracovný trh. Navyše zamestnanie v IT sektore prináša mnohé benefity, o ktoré dosiaľ ženy zbytočne prichádzajú.

"Slovensko patrí v Európe medzi krajiny s najnižším zastúpením žien v IT pracovných kolektívoch. Posilňovanie rodovo homogénnych tímov zároveň môže spôsobiť, že nové technológie nebudú odzrkadľovať životnú skúsenosť ani potreby žien." objasňuje dôležitosť vyššieho zastúpenia žien v technológiách **výkonná riaditeľka Aj Ty v IT Petra Kotuliaková**.

Školy učia tvrdé zručnosti bez súvislostí

Výpovede stredoškolačok naznačujú, že informatika na školách spočíva najmä v učení "tvrdých" zručností. Študenti a študentky zdôrazňujú, že ich **záujem výrazne ovplyvňuje prístup učiteľa/ky**. Výsledky kvalitatívneho prieskumu zároveň odhalili, že školy častokrát **nevyvíjajú dostatočné úsilie, ktorá by malo za cieľ zvýšenie motivácie a záujmu o tento odbor**. Dievčatá v rozhovoroch taktiež uvádzali, že nemajú znalosti o tom, pri akých pozíciách v IT by sa im tieto znalosti mohli zísť.

"Z našich skúseností vyplýva, že s dievčatami musíme primárne diskutovať o využití IT zručností v ich bežnom živote, prepojení na riešenie situácií, ktoré v živote zažívajú. Orientácia na výuku "tvrdých" zručností ich skôr demotivuje, lebo si ich nevedia spojiť s tým, čo denne zažívajú. Organizácia Aj Ty v IT preto konkrétne na stredoškolačky celi napríklad svoje podujatie Girls Day, kde prichádzajú dievčatá do spoločností, v ktorých spoznávajú ženy na IT pozíciách a diskutujú s nimi o ich práci a jej náplni. Aj takáto jednoduchá aktivita vie mať na dievčatá veľký dosah a ovplyvňuje ich vnímanie," zdôraznila **Petra Kotuliaková**.

SPONTÁNNÉ NARATÍVY STREDOŠKOLAČOK O IT PROFESIÁCH

Programovanie, technik, vývojár, webdizajnér, admin webstránky

Vysoká náročnosť a komplikovanosť

Neustály rozvoj IT

Istota zamestnania

Benefity zamestnancov

Nuda a jednotvárnosť

Neosobné pracovné prostredie bez komunikácie

Sedavé zamestnanie

Vyžaduje sa neustála adaptabilita - práca skôr pre mladších

Nedostatok informácií o práci v IT nepochybne podporuje stereotypný pohľad na prácu v IT a IT zamestnancov/kyne. Stredoškolačky majú podľa prieskumu tieto profesie **zafixované najmä cez programovanie**, pričom **prácu považujú za komplikovanú, nudnú a náročnú**. **V takejto práci sa podľa nich málo komunikuje a sedavou povahou zamestnania majú ľudia obmedzené možnosti pohybu**. Na druhej strane, ľudí, ktorí pracujú v tejto oblasti **vnímajú ako úspešných, no zväčša introvertov s okuliarmi, niektorí neuznávajú ženy a sú nespoločenski**.

"Podľa Štatistického úradu SR, ktorý začiatkom júna zverejnil údaje, pracovalo v 1. kvartáli tohto roka v odbore informácie a komunikácia takmer 105 tisíc osôb. Kým v roku 2019 za to isté obdobie pracovalo v IT oblasti len 70 tisíc ľudí, teraz je to o 35 tisíc viac. Ak uvážime aké ťažké časy nás za posledné tri roky zasiahli, môžeme jednoznačne povedať, že oblasť IT dokázala napredovať vpred aj v období recesie, kým ostatné odvetvia stagnovali. V prípade uplatnenia na trhu práce v budúcnosti, je zrejmé, že vzdelávať sa v oblasti IT, dáva veľký zmysel, nielen mužom, ale hlavne ženám, ktorým sa takto otvárajú väčšie možnosti," prezrádza **Tatiana Švrčková, senior špecialistka spoločenskej zodpovednosti v Slovak Telekom**.

"Je veľmi dôležité pracovať so žiactvom už na základných a stredných školách, ukázať im, že moderných technológií sa netreba báť, sú súčasťou ich každodenného života, s ktorými si uľahčujú jeho priebeh a zároveň ich podporiť v tom, že vďaka získaným znalostiam budú môcť v budúcnosti do tohto sveta prispieť aj vlastným prínosom," dodala **Švrčková**.

SPONTÁNNE NARATÍVY STREDOŠKOLÁČOK O IT-ČKÁROCH/KACH

Perspektívni ľudia

Introverti

Veľkú časť prežijú virtuálne

Pekní ľudia s okuliarmi

IT-čkári tvoria páry s IT-čkárkami

Mizogýnia

Emocionálna plochosť

Veľa pracujú a sú nespoločenský

Majú sklon využívať halucinogénne drogy

Priestor na zlepšenie

Organizácia Aj Ty v IT poukazuje na to, že ak chceme zvýšiť záujem o IT nielen z pohľadu dievčat, potrebujeme na školách zvýšiť dôraz na vysvetľovanie významu a možností technológií. *“Je nutné poukazovať na to, že technológie neponúkajú iba programátorské pozície. Sú tam desiatky ďalších veľmi atraktívnych možností. Spomenúť môžem prepájanie dát v digitálnom marketingu, testovanie webov a aplikácií, agilné riadenie projektov a množstvo ďalších príležitostí,”* informovala **Petra Kotuliaková**.

Aktivity Aj Ty v IT sa preto zameriavajú na **vysvetľovanie, objasňovanie a vyvracanie stereotypov** o svete technológií, **predstavujú mužov ako spojencov v IT, nie ako prekážku** či **pomáhajú dievčatám s úspešným zvládaním náročných zadaní prostredníctvom vzdelávania na svojich workshopoch**. Organizácia zároveň spolupracuje so strednými školami a dokazuje, že vzdelávanie o technológiách je možné realizovať aj hrovou a pútavou metódou. Výsledky prieskumu potvrdili, že práve **spôsob podania je veľmi dôležitý a vie zásadne ovplyvniť vzťah k danému predmetu** nielen v danej chvíli, ale aj rozhodnúť o budúcnosti dievčat.

Aj Ty v IT vzniklo v roku 2012 s cieľom motivovať a podporovať dievčatá a ženy v záujme o oblasť informačných technológií. Združenie svojimi aktivitami búra spoločenské stereotypy o pôsobení žien v IT, venuje sa budovaniu komunity a vzdelávaniu dievčat od 8 rokov, cez stredoškolské až po špeciálne kariérne programy určené pre dospelé ženy. Spolupracuje tiež s IT fakultami vysokých škôl. Za jedenásť rokov činnosti prešlo jeho workshopmi, kurzami a akadémiami viac ako 34 tisíc dievčat, žien i učiteliek a učiteľov z celého Slovenska.

Slovak Telekom, a. s. je najväčší slovenský telekomunikačný operátor s dlhoročnými skúsenosťami a zodpovedným prístupom k podnikaniu. Pod značkou Telekom poskytuje široké portfólio služieb pevnej i mobilnej siete jednotlivcom, domácnostiam i firemným zákazníkom. Každý rok investuje desiatky miliónov eur do budovania vlastnej pevnej i mobilnej infraštruktúry. Služby na optickej sieti sú už k dispozícii pre 1 052 000 domácností. Mobilné siete Telekomu získali za svoju kvalitu ocenenie Best in Test od spoločnosti umlaut (P3) sedemkrát za sebou v rokoch 2015 až 2019. Slovak Telekom odštartoval prvú komerčnú prevádzku 5G siete v decembri 2020, aktuálne ňou pokrýva 42% populácie, resp. 54 miest a 181 obcí. Slovak Telekom je aktívny aj v CSR/ESG oblasti najmä cez projekt ENTER. Začiatkom roka 2023 uviedol aj nový komunikačný koncept #rešpekt pre viac tolerancie v spoločnosti.

Slovak Telekom je súčasťou nadnárodnej skupiny firiem Deutsche Telekom Group. Jej jediným akcionárom je spoločnosť Deutsche Telekom Europe B.V. s 100% podielom akcií.

Krajinka je výskumná agentúra, ktorá realizuje sociologický výskum na spoločensky naliehavé, sociálne, aktuálne a globálne témy. Spolupracuje s viacerými neziskovými organizáciami, zatiaľ čo rieši výskumné otázky, ktoré pomáhajú lepšiemu porozumeniu diania a trendov v spoločnosti na Slovensku, aj globálne vo svete. Svoje úsilie zameriava na spoľahlivé zistenia, ktoré aktérom (zmien) pomáhajú v rozhodovaní a prispievajú k riešeniam efektívne, citlivo a kompetentne postupovať v záujme a v súlade s právami občanov/iek, rôznych - predovšetkým zraniteľných - sociálnych skupín, vrátane žien a detí.